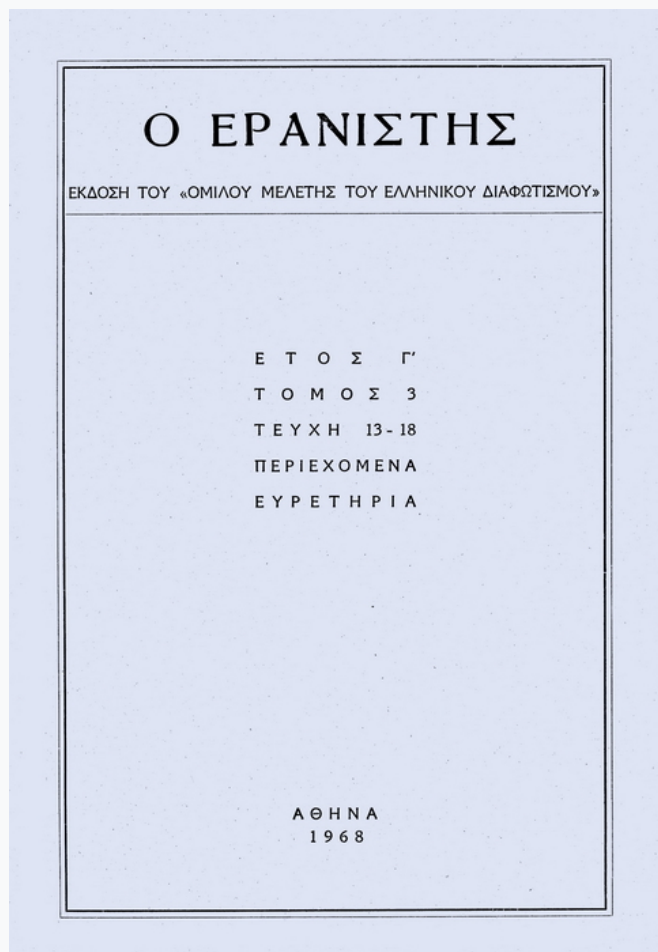

Ο Ερανιστής

Τόμ. 3 (1965)

Σχόλια

eranistes eranistes

doi: [10.12681/er.10533](https://doi.org/10.12681/er.10533)

Copyright © 2016, eranistes eranistes

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

eranistes, eranistes. (2016). Σχόλια. *Ο Ερανιστής*, 3, 84–88. <https://doi.org/10.12681/er.10533>

στ) Τέλος, ἡ ἕκτη κατηγορία ἀφορᾷ στὶς σπάνιες ἐκδόσεις τῶν ξένων (μὴ ρουμανικῶν) βιβλίων, τὰ ὁποῖα περιέχονται στὴν Βιβλιοθήκη τῆς Ρ.Α. Ἀναφέρονται τ' ἀρχέτυπα, οἱ ἐκδόσεις τοῦ Ἰαλδο Μανούτιου καὶ τὸ «Liber Chronicarum» ἢ «Chronicon Mundi» τοῦ γερμανοῦ Hartmann Schedel, τυπωμένο στὴ Νυρεμβέργη τὸ 1493, στὸ ὁποῖο περιγράφονται, περιληπτικὰ καὶ μὲ μιὰ δόση φαντασίας, γιὰ πρώτη φορὰ οἱ ρουμανικὲς ἐπαρχίες. Στὴ συνέχεια παρουσιάζονται τὰ παλαίτυπα ἢ οἱ μεταγενέστερες σπάνιες ἐκδόσεις, πού ἀνῆκαν κάποτε σὲ γνωστοὺς λογίους, ὅπως διακρίνεται ἀπὸ τὰ ex libris ἢ τὶς αὐτόγραφες σημειώσεις, πού σώζονται στ' ἀντίτυπα. Μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ, φέρουν τὸ ὄνομα τοῦ στόλνικου Κων. Καντακουζηνοῦ (τέλη 17ου αἰ.), τοῦ μητροπολίτη Δοσιθέου, τοῦ Δημ. Καντεμίρ ἢ τοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου (18ος αἰ.) κ.ἄ.

Τὴν ἐκδόσή του αὐτῆ, ὁ V. Căndea συνοδεύει μὲ φωτογραφίες εἴτε ἀπὸ τοὺς κώδικες (διάφορα εἶδη γραφῶν, μικρογραφίες) εἴτε ἀπὸ τὰ ἐντυπα (σελίδες τίτλου, χαλκογραφίες ἢ δείγματα αὐτογράφων τῶν κτητόρων) δίνοντας ἔτσι μιὰ ὠραία εἰκόνα τῶν θησαυρῶν τῆς Ρ.Α., οἱ ὁποῖοι εἶναι τόσο χρήσιμοι καὶ στὴ μελέτη τῆς νεώτερης ἐλληνικῆς παιδείας.

Δουκία Δρούλια

Σ Χ Ο Λ Ι Α

ΑΝΑ - ΓΝΩΣΕΙΣ

Ἄν τὰ σημειώματα πού καταχωρίζονται στὴν θέση αὐτὴν μποροῦσαν νὰ ἐμφανίζονται σὰν τὰ κηρύγματα, θὰ εἰταίριαζε νὰ ἐπιγράψουμε ἐδῶ τὰ λόγια τοῦ Πασκάλ: «δὲν θὰ μὲ ἀναζητοῦσες ἂν δὲν μὲ εἶχες βρεῖ». Τοῦτο μοιάζει νὰ εἶναι τὸ ἔμβλημα τῆς ἐπιστήμης μας, ἴσως τῆς κάθε ἐπιστήμης· τὰ χαρτιά, χειρόγραφα ἢ ἐντυπα, τὰ κάθε λογῆς μνημεῖα, δὲν μιλοῦν ἂν δὲν τοὺς θέσουμε ἐρωτήματα, ἀλλὰ ἢ ἐρώτηση προϋποθέτει κιόλας κάποια διαμόρφωση εἰδήσεων μέσα στὸν νοῦ μας, ἢ ὁποῖα προκαλεῖ τὴν ἀνάγκη γιὰ κάποια συμπλήρωση. Ἔτσι πλησιάζουμε, ἔτσι πρέπει νὰ πλησιάζουμε, πρὸς τὸ ὄντικθ τῆς ἐπιστήμης μας, προκειμένου νὰ θέλουμε καὶ νὰ ἐπιτυχαίνουμε τὴν ἀξιοποίησή του. Ἡ ἰδέα ὅτι μποροῦμε νὰ στέκουμε παθητικὰ ἐμπρὸς στὸν κινούμενο κόσμον τοῦ ἐπιστητοῦ καὶ νὰ ἀθροίζουμε ἐντυπώσεις πού νὰ καταλήξουν νὰ γίνονιν ἐπιστήμη, εἶναι σφαλερή.

Ἡ ἐπιστήμη μας προχωρεῖ μὲ διαδοχικὲς προσεγγίσεις, δηλαδὴ μὲ διαδοχικὰ σφάλματα, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν πείρα μας καὶ μὲ τὴν

γνώση μας θεωρούμε ότι κατασταίνουν με δλοένα και πιό μικρά. Ξεκινοῦμε ἀπὸ μιὰν ἀρχική παράσταση τοῦ κόσμου, ἀπὸ μιὰν ἀντίληψη σχετική με τὴν ἐπιστήμη μας, ἀπὸ μιὰν ὑπόθεση σχετικά με ἓνα συγκεκριμένο θέμα· ἀπὸ ἐκεῖ και πέρα, τὴν ἐπαληθεύουμε και καταλήγουμε εἴτε νὰ τὴν ἐδραιώσουμε, με στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἀναζητήσαμε, εἴτε, με τὸν ἴδιο τρόπο, νὰ τὴν ἀθετήσουμε. Ἡ αὐτόματη γένεση στὰ θέματά μας φαίνεται σχεδὸν ἐξίσου σπάνια ὅσο φαίνεται και στὸν φυσικὸ κόσμο.

Δὲν μποροῦμε νὰ πορευθοῦμε ἀλλοιῶς παρὰ ὅταν στηριζόμαστε στὰ δύο στοιχεῖα τοῦ στοχασμοῦ μας, σὲ ὅ,τι ὀνομάζουμε σύνθεση και σὲ ὅ,τι ὀνομάζουμε ἀνάλυση: ἐπάνω σὲ ἓναν ἀρχικὸ πυρήνα, καμωμένο ἀπὸ ἀτελέστατη ἐμπειρία, ὑπόθεση, διαίσθηση, ἔρχονται οἱ γνώσεις τὶς ὁποῖες ἀναζητήσαμε· οἱ γνώσεις αὐτὲς ἐμπλουτίζουν τὸν πυρήνα, τὸν ποικίλουν και ἐπιτρέπουν ἔτσι νὰ περάσουμε σὲ νέες ὑποθέσεις, νέες διαισθήσεις, πὸν ξεκαθαρίζον τὴν ἀρχική παράσταση. Τοῦτο ὅμως δηλώνει και ἓναν κανόνα ἀπὸ τὸν ὁποῖο δὲν κάνει νὰ ξεμακραίνουμε πολὺ: πρέπει νὰ ξαναδιαβάσουμε· τὸ διάβασμα πλουτίζει τὶς γνώσεις, ἀλλὰ οἱ γνώσεις ἀξιοποιοῦν τὶς ἀναγνώσεις μας. Ὡραῖο σύμβολο μᾶς δίνει ἡ λέξη αὐτή: ἀνα-γνώσεις.

Κ. Θ. Δ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

Ἐδακτυλογραφήθηκε πρόσφατα [1964] ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Ἰνστιτοῦτο Βενετίας Κατάλογος Βιβλίων δωρηθέντων ὑπὸ τῆς Παλαιᾶς Κοινότητος, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει βιβλία τοῦ ΙΗ' και ΙΘ' αἰ., κυρίως, και σὲ μικρότερο ποσοστὸ προγενέστερα και μεταγενέστερα. Οἱ ἀναγραφὲς τοῦ καταλόγου ἀνέρχονται σὲ 918· ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς δὲν ἀνταποκρίνεται ἀκριβῶς σὲ τίτλους βιβλίων, γιατί καταλογραφήθηκαν και ἀριθμήθηκαν και τὰ διπλὰ και πολλαπλὰ ἀντίτυπα, ἀλλὰ πάντως ἐκφράζει τὸ μέγεθος τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῆς Βενετίας ἡ ὁποία ἦταν ταυτοχρόνα και σχολική βιβλιοθήκη. Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ βιβλιοθήκη αὐτὴ συγκρο-

τήθηκε μετὰ τὸ 1828, ὅπως ἔδειξε ὁ Κ. Θ. Δημαρᾶς στὴ μελέτη του Βενετία 1477, 1828, περ. «Θησαυρίσματα», 1 (1962), σ. 8-13. Ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἐπίσης ἓνας συσχετισμὸς με τὸ ἔντυπο: Κατάλογος τῶν εὐρισκομένων βιβλίων ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου Φλαγγίνης. *Catalogo dei libri esistenti nella Bibliotheca del Collegio greco Flangini, Βενετία 1897* σελ. 45, ὅπου ἀναγράφονται και τὰ ξενόγλωσσα βιβλία τῆς βιβλιοθήκης (σύνολο τίτλων 1052).

Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ὑπενηυμίζουμε μιὰ ἀνάλογη ἐργασία τοῦ ἴδιου Ἰνστιτοῦτου: εἶναι ἡ δακτυλογράφηση τοῦ καταλόγου τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Βενετίας, τὸν ὁποῖο εἶχε καταρτίσει ὁ Κωνστ. Καβάκος: *Inventario*

dell' archivio eretto nell' anno 1822 da Constantino Cavaco, [Βενετία 1962].

Ἀντίγραφα τῶν πολὺ χρησίμων αὐτῶν καταλόγων ἔχουν προσφερθεῖ ἀπὸ τὴν Διευθύντρια τοῦ Ἰνστιτούτου κυρία Σοφία Ἀντωνιάδου στὸ Κέντρο Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν τοῦ Βασιλικοῦ Ἰδρύματος Ἑρευνῶν.

B. Π. Π.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ «ΠΑΝΩΡΑΣ».

Ἀνάμεσα στὶς ἐλλείψεις τῆς νεώτερης βιβλιογραφίας μας, ἡ ἀπουσία εἰδικῶν μονογραφιῶν ἀναφερομένων στὴν ἱστορία ἐνὸς ἢ περισσοτέρων περιοδικῶν εἶναι ιδιαίτερα χαρακτηριστική. Τὰ λίγα βοηθήματα, ὅσα ὑπάρχουν, ἔχουν συνήθως δημοσιογραφικὴν χαρακτῆρα ἢ περιέχουν γενικὲς πληροφορίες πού δὲν ἀνταποκρίνονται πάντοτε στὶς αὐστηρὲς ἀπαιτήσεις τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας. Ἀπὸ τὴν ἀποψη τούτη μὰ ἐργασία καθὼς ἢ Συμβολὴ στὴν Ἱστορία τῆς Πανδώρας καὶ τῶν καλιῶν περιοδικῶν τοῦ Ἀποστόλου Σαχίνη ἔρχεται νὰ καλύψῃ ἓνα κενό, δημιουργώντας συνάμα καὶ ἓνα καλὸ προηγούμενο στὸν τομέα τῆς συστηματικῆς μελέτης τοῦ παλιοῦ περιοδικοῦ τύπου.

Π. Μ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΡΙΓΚΟΣ

Τὸ καινούριο δημοσίευμα τοῦ Βαγγέλη Σκουβαῶ Ἰωάννης Πρίγκος, ἡ ἑλληνικὴ παροιμία τοῦ Ἀμστερνταμ, ἡ Σχολὴ καὶ ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ζαγοράς—ἐκδόση τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λογογραφικῆς Ἐταιρείας τῶν Θεσσαλῶν—εἶναι μὰ ἀκόμη προσφορὰ γιὰ τὴν ἔρευνα τοῦ ἑλληνικοῦ διαφωτισμοῦ σὲ μὰ ἀπὸ τὶς πρὸ καιροὺς περιοχὲς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, τὴν Θεσσαλία. Οἱ θεσσαλικὲς ἀρχεαὶκὲς πηγὲς πού ἔχουν ἀποτελέσει γιὰ τὸν συγγραφέα, ἀπὸ πολλὰ χρόνια, τὸ ἀντικείμενο ἐπίμονης ἀναδίφησης, τοῦ ἔδωσαν τὸ ἀφθονο ὕλικὸ στὸ ὁποῖο

στηρίζεται, σὲ μεγάλο ποσοστὸ, ἡ νέα του συγγραφή.

Χωρὶς νὰ εἶναι ἀπὸ τὶς λιγότερο σημαντικὲς μορφὲς τοῦ ἑλληνισμοῦ, ὁ ἀπόδημος ἔμπορος Ἰωάννης Πρίγκος δὲν εἶχε ὡστόσο ὡς σήμερα παρουσιάσει παρὰ σὲ σύντομα δημοσιεύματα. Τώρα ἐπιχειρεῖται λεπτομερῆς καὶ τεκμηριωμένη βιογράφηση του. Στὰ δεκατρία κεφάλαια τοῦ βιβλίου ἐξιστορεῖται διεξοδικὰ ἡ ζωὴ καὶ οἱ δραστηριότητές του, ἰδίως ἡ ἀποφασιστικὴ συμβολὴ του στὴν ἀνάδειξη τῆς Ζαγοράς σὲ κέντρο παιδείας.

A. K.

ΤΟ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΣΔΙΛΙΟΥ

Περὶσσότερο μὰ ἐξιστόρηση τῶν πολεμικῶν γεγονότων στὶς Ἡγεμονίες παρὰ ἓνα τεκμήριο γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ ἱστορία, τὸν κοινωνικὸ καθορισμὸ ἢ τὴν ἰδεολογία τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, τὸ Ἀπομνημόνευμα τοῦ Ἀθανασίου Εσδιλίου (τὸ ὁποῖο ἐκδίδουν οἱ Α. Ι. Βρανούσης καὶ Ν. Καμαριανὸς στὴ σειρά τῶν Δημοσιευμάτων τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν—Ἀθήνα 1964) ἀνήκει στὰ ἀπολογητικὰ κείμενα, ὅσα γράφηκαν μετὰ τὴν Ἐπανάσταση γιὰ νὰ ἀποκαταστήσουν τὸ ἀμφισβητούμενο ἢ καὶ ἀποδοκιμαζόμενο, τότε, ἔργο τῆς Φιλικῆς ἢ, τέλος, γιὰ νὰ ὑπερασπιστοῦν καὶ νὰ διασώσουν τὴν δράση ὀρισμένων ἀπὸ τοὺς φορεῖς της. Καινούργιος φιλικὸς ὁ ἴδιος ὁ Εσδιλὸς (1820), ἔχει λίγα νὰ πεῖ γιὰ τὸ διάστημα τῆς ἐτοιμσίας τοῦ Ἀγώνα οἱ προσωπικὲς του ὅμοιο μαρτυρίες εἶναι πολλὲς ὅταν πρόκειται γιὰ τὴν προετοιμασία καὶ τὴ διεξαγωγὴ τῆς Ἐπανάστασης στὴ Βεσσαραβία καὶ στὴ Μολδαβία ἢ γιὰ τὶς δραστηριότητες, ὑστερότερα, τῶν φιλικῶν τῆς Ρωσίας—ὅταν πρόκειται δηλαδὴ γιὰ τὸν καιρὸ στόχο τοῦ κειμένου του. Ἡ ἔκθεση διαπνέεται ἀπὸ ἐντονη κριτικὴ διάθεση, σὲ θέματα, κυ-

ρίως, τακτικής τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων» ὥστόσο, ἀφήνεται κάποτε νὰ διατυπωθεῖ μιὰ οὐσιαστικότερη κριτικὴ στάση: ῥωσόφιλος ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ἐπιτομῆς, θὰ ἐπικρίνει τὸν Ἀλέξανδρο Ὑψηλάντη γιὰ ὀρισμένο χειρισμό, ὁ ὁποῖος μπορούσε νὰ θεωρηθεῖ σάν τάση γιὰ ὑπαγωγή τῆς Ἐπανάστασης σὲ σκοπιμότητες τῆς ῥωσικῆς πολιτικῆς—«μήπως τὸ Γένος τῶν Ἑλλήνων [ὀποῦ] ἤνοιξε τὴν Ἐπανάστασιν (...), ἐνυμνήσας μὲ τὸν Ὑψηλάντη, διὰ νὰ τὴν σφαλῆσθαι αὐτός, ὅπου ἂν προσταθῆ ἀπὸ ἄλλην Δύναμιν;» θὰ κατηγορήσῃ τοὺς ἐφόρους τῆς Πόλης ὅτι τὸ «πνεῦμα» τοὺς δὲν «ἐκτείνει μακρύτερον ἀπὸ τὴν πλουσίαν περιφέρειαν τοῦ ἐμπορίου των» ἢ θὰ προσδιορίσῃ πὺς ἢ Ἐπανάσταση δὲ γεννήθηκε «οὔτε ἀπὸ τοὺς πολλὰ μεγάλους, οὔτε ἀπὸ τοὺς πολλὰ σοφοὺς ἢ πλουσίους τοῦ Γένους, ἀλλ' ἀπὸ Ἑλληνικῆς ἐμπνεύσεως ἐνθουσιασμοῦ, ζήλου καὶ στερεᾶν ἀπόφασιν ἑλευθερίας ἢ θανάτου»—δηλαδὴ ἀπὸ τοὺς φιλικούς. Αὐτὲς οἱ μαρτυρίαι ὅμως, ὅσες ἐκφράζουν ὅποια συνείδηση εἶχε ὁ ἀπομνημονευματογράφος γιὰ τὰ πράγματα καὶ τεῖνον στὴν ὑπόδειξη κάποιας θολῆς ἰδεολογίας, εἶναι καὶ λιγοστὲς καὶ διαχυμμένες πίσω ἀπὸ τὰ ἀντικείμενα: ὅ,τι θέλει νὰ παρουσιάσῃ ὁ Εὐδίδιος εἶναι μιὰ συστηματικὴ ἐκθεσὴ τῶν γεγονότων τεκμηριωμένη σὲ ἓνα πλούσιο ἀποδεικτι-

κὸ ὄλικὸ—προκηρύξεις, ἀλληλογραφία, διαταγές, ἀκόμη καὶ κάποια στοιχεῖα γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ ὀργάνωση τῆς Ἐταιρείας (Ἔρκος, Συνθηματικὸ λεξικό)· ἓνα ὄλικὸ πὺς οἱ ἐκδότες τὸ συμπλήρωσαν μὲ τὴν ἀλληλογραφία τοῦ Εὐδίδιου ἢ ὅποια ἔχει περᾶσει σὲ ἔντυπα σχετικὰ μὲ τὴ Φιλική. Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ διπλὴ ἀξία τοῦ Ἐπιτομῆς: μιὰ ἱστορικὴ ἐκθεσὴ ὑπαγορευμένη ἀπὸ ἀπολογητικὴ καὶ κριτικὴ διάθεση· σύγχρονα, μιὰ ἐγκυρη πληροφορικὴ πηγὴ γιὰ τὴν Ἐπανάσταση καὶ τὴ Φιλικὴ Ἐταιρεία μὲ εἰδήσεις, κάποτε, πρωτοφανέστερες.

Σ. Α.

··ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ··

Μὲ τὸ σημερινὸ τεῦχος ἐγκαινιάζεται μιὰ νέα κατηγορία δημοσιευμάτων ἐνταγμένη στὴν ἐνότητα Τὰ Χρονικά: προβληματισμοὶ γύρω ἀπὸ τὰ ἀντικείμενα πὺς συνθέτουν τοὺς στόχους τοῦ Ἐρανοῦ, καὶ ἀκόμη, καθὼς ἔχουμε κίβλα ἀναγγελλεῖ, παρουσιάσεις ἢ κριτικὲς ξένων βιβλίων, ὅσα ἔχουν πληροφορικὸ ἢ μεθοδολογικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὶς νεοελληνικὲς σπουδές, συστάνουν τὸ περιοχόμενον καὶ καθορίζουν τὸ γνώρισμα τῶν κειμένων τῆς κατηγορίας αὐτῆς· γνώρισμα, πὺς τὰ διαστέλλει, τόσο ἀναφορικὰ μὲ τὴ μέθοδο ὅσο καὶ μὲ τὴν ἔκταση, ἀπὸ τὰ Σχόλια καὶ ἀπὸ τὸν τύπο τῶν δημοσιευμάτων τοῦ πρώτου μέρους τοῦ περιοδικοῦ.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Βιβλιογραφοῦνται ἔντυπα μὲ χρονολογία ἐκδόσεως 1965

Δικαίου Β. Βαγιακάκου, *Οἱ Μανιάται τῆς Κορσικῆς*, Ἀθήναι 1965, 80, σ. 32 [ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ π. «Παρνασσός», 7/1 (1965), σ. 25-46].

Δωδεκανησιακὴ Ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ Ἐταιρεία. Δημοσίευμα ἀριθ.

1. Δωδεκανησιακὴ Βιβλιογραφία ὑπὸ Νικ. Γ. Μαυρῆ. Τόμος πρῶτος. Βιβλιογραφία—Βιβλιοθήκαι—Γενικαὶ πραγματεῖαι—Γεωλογία—Χλωρίς—Πανίς—Ἐκκλησία—Λαογραφία—Γλωσσολογία—Τοπωνύμια—Ἐκπαίδεισις—Ἱατρικὰ—

- Νομικά — Οικονομικά. Ἀθῆναι 1965, 8ο, σ. ξγ' + 323.
- Correspondance de Daniel Démétrius Philippiidès et de J. - D. Barbé du Bocage (1794-1819). Publiée, avec une introduction et des notes par Alexandre Gioranescu. Préface par Cl. Tsourcas, έκδ. «Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἴδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου», [ἀρ.] 79, Θεσσαλονίκη 1965, 8ο σ. VII + 160.*
- Sime Jurić, *Τὰ ἑλληνικά ποιήματα τοῦ Δημήτρου Δημητρίου. Ἐπιμελεία Κλεοδούλου Τσοῦρκα, έκδ. «Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἴδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου», [ἀρ.] 76, Θεσσαλονίκη 1965, 8ο, σ. 69.*
- Ντίνος Κονόμος, *Ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία (Διάλεξι στὸν «Παρνασσό», 1-3-1965, ὀργανωμένη ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Ἑορτασμοῦ τῆς Ἐκατονταετηρίδας τῆς Ἐνώσεως* τῆς Ἑπτανήσου). Πρόλογος: Βλ. Κόλλα. Ἔκδοσι Κερκυραϊκῆς Ἐνώσεως Ἀθηνῶν 1965, 8ο, σ. 38.
- Θεοδώρου Σ. Μακρῆ, *Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας καὶ ἡ προκυβερνητικὴ πατριωτικὴ του δρασίς. Ἱστορικὴ μελέτη. Βραβεῖον Ἀκαδημίας. Κέρκυρα 1965, 8ο, σ. 287.*
- Μαρίας Δ. Μιράσγεζη, *Ἔρευνα στὴ Δημοτικὴ μας ποίηση. Α' ὁ Γάμος, Ἀθῆνα 1965, 8ο, σ. 206.*
- Φαίδωνος Κ. Μπουμπουλίδου, *Ἐλιοάβητ Μουτζᾶ - Μαρτινέγκου, έκδ. «Βιβλιοθήκη τῆς ἐν Ἀθῆναις Φιλελευθερευτικῆς Ἐταιρείας», Ἀθῆναι 1965, 8ο, σ. κε' + 167 + 7.*
- Καίτη Σταθοπούλου-Ἀσδραχᾶ, *Οἱ τουρκικὲς καταλήψεις τῆς Βέροιας (14ος, 15ος αἰ.) καὶ τὰ προνόμια μιᾶς χριστιανικῆς οἰκογένειας, ἀνάτυπο ἀπὸ τὴν Ἐπιθεώρηση Τέχνης, 20/122 (1965), Ἀθῆνα 1965, 8ο, σ. 151-156.*

Τὸ τεῦχος αὐτὸ τὸ ἐπιμελήθηκε ἡ Λουκία Δρούλια, μέλος τοῦ ΟΜΕΔ.